

Na osnovu člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02 i 102/09) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O DODATNIM SPECIFIKACIJAMA U POGLEDU PLOVIDBENOSTI ZA ODREĐENU VRSTU OPERACIJA

Članak 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom se utvrđuju zajedničke dodatne specifikacije u pogledu plovitbenosti u cilju podržavanja kontinuirane plovitbenosti i poboljšanja sigurnosti:

- a) "EASA zrakoplova" upisanih u registar civilnih zrakoplova Bosne i Hercegovine;
- b) "EASA zrakoplova" registriranih u drugoj zemlji kojima se koristi operater za kojega nadzor osigurava Bosna i Hercegovina.

Članak 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) "**EASA zrakoplov**" - zrakoplov za koji se smatra da ima EASA važeći tipski certifikat ili ograničeni tipski certifikat i za koje je inicijalno izdano Uvjerenje o plovitbenosti na obrascu EASA Form 25, odnosno Ograničeno uvjerenje o plovitbenosti na obrascu EASA Form 24.
- b) **EASA**- Europska agencija za sigurnost zračnog prometa.
- c) "**Najveći operativni broj putničkih sjedala**"- maksimalan broj putničkih sjedala u određenom zrakoplovu, ne uključujući sjedala za posadu, utvrđen u svrhe operacija i naveden u priručniku za operacije;
- d) "**Veliki zrakoplov**" - zrakoplov koji u svojoj osnovi certifikacije ima certifikacijske specifikacije za velike zrakoplove "CS-25" ili jednakovrijedne.

Članak 3.

(Dodatne specifikacije u pogledu plovidbenosti za određenu vrstu operacije)

Operateri za koje Bosna i Hercegovina osigurava nadzor pri korištenju zrakoplova iz članka 1. moraju poštovati odredbe Priloga I.

Članak 4.

(Prijelazne odredbe)

- (1) Za zrakoplove za koje su operateri dokazali sukladnost sa zahtjevima JAR-26 “Dodatnim zahtjevima u pogledu plovidbenosti za operacije” (dalje u tekstu: “zahtjevi JAR-26”), koje su izdale Zajedničke zrakoplovne vlasti (JAA) 13. srpnja 1998, kako su izmijenjeni 3. izmjenom od 1. prosinca 2005, prije datuma primjene iz članka 5. smatraće se da zadovoljavaju jednakovrijedne specifikacije navedene u Prilogu I ovog Pravilnika.
- (2) Zrakoplovi za koje je usklađenost sa zahtjevima JAR-26 koji odgovaraju ekvivalentnim specifikacijama navedenim u točkama 26.50, 26.105, 26.110, 26.120, 26.150, 26.155, 26.160, 26.200, 26.250 Priloga I ovog Pravilnika demonstrirana u skladu sa prvim paragrafom ovog članka, naknadno se ne smiju modificirati na način koji bi mogao imati utjecaj na već dokazanu usklađenost sa zahtjevima JAR-26.

Članak 5.

(Završne odredbe)

- (1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osam dana od dana objave u “Službenom glasniku BiH”.
- (2) Izuzetno, točke 26.50, 26.105, 26.110, 26.120, 26.150, 26.155, 26.160, 26.200 i 26.250 Priloga I, primjenjuju se od 14. svibnja 2017.

Broj:
Banja Luka,

Generalni direktor, s.r.
Đorđe Ratkovića

PRILOG I.

DIO-26 DODATNE SPECIFIKACIJE U POGLEDU PLOVIDBENOSTI ZA OPERACIJE

SADRŽAJ PODDIO A –OPĆE ODREDBE

- 26.10 Nadležno tijelo
- 26.20 Privremeno neispravna oprema
- 26.30 Dokaz sukladnosti

PODDIO B –VELIKI ZRAKOPLOVI

- 26.50 Sjedala, ležajevi, sigurnosni pojasevi i uprtači
- 26.100 Položaj izlaza za vanredne situacije
- 26.105 Pristup izlazima za vanredne situacije
- 26.110 Oznake izlaza za vanredne situacije
- 26.120 Unutarnje osvjtljenje za hitne slučajeve i rad osvjtljenja u hitnim slučajevima
- 26.150 Unutrašnjost odjeljaka zrakoplova
- 26.155 Gorivost zaštitnog materijala u odjeljku za teret
- 26.160 Zaštita od požara u sanitarnom čvoru
- 26.200 Zvučno upozorenje za stajni trap
- 26.250 Sustavi za rad vrata pilotske kabine – jedna osoba onesposobljena

PODDIO A

OPĆE ODREDBE

26.10 Nadležno tijelo

Članak 4.

Za nadzor primjene ovoga Pravilnika nadležno tijelo je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BH DCA).

26.20 Privremeno neispravna oprema

Let ne smije započeti ako je bilo koji instrument, dio opreme ili funkcija zrakoplova potrebna u skladu s ovim dijelom neispravna ili nedostaje, osim ako je to predviđeno Listom minimalne opreme (MEL) koju je odobrila BHDCA.

26.30 Dokaz sukladnosti

- a) Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (u daljnjem tekstu: EASA), nadležna je za objavu certifikacijskih specifikacija (CS-26), kao standarda na osnovu kojih se dokazuje sukladnost proizvoda s ovim Pravilnikom.

b) Operateri mogu dokazati sukladnost sa zahtjevima ovog dijela pridržavajući se:

- i. detaljnih specifikacija koje je izdala EASA u skladu sa stavkom (a) ili ekvivalentnih specifikacija koje je izdala EASA u skladu s Dijelom 21.A.16A; ili
- ii. tehničkih standarda koji nude istovjetnu razinu sigurnosti kao i oni uključeni u te specifikacije.

PODDIO B

VELIKI ZRAKOPLOVI

26.50 Sjedala, ležajevi, sigurnosni pojasevi i uprtači

Operateri velikih zrakoplova, s tipskim certifikatom dobivenim 1. siječnja 1958. ili kasnije, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju osigurati da su sva sjedala za članove letačke ili kabinske posade, te pripadajući sustav vezivanja prilagođeni na način da pružaju optimalnu razinu zaštite kod prisilnog slijetanja, te istodobno omogućavaju osobama potrebne funkcije i brzo napuštanje zrakoplova.

26.100 Položaj izlaza za vanredne situacije

Osim za zrakoplove koji imaju konfiguraciju izlaza za vanredne situacije koja je postavljena i odobrena prije 1. travnja 1999, operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu s najvećim operativnim brojem putničkih sjedala većim od devetnaest i sa jednim ili više onesposobljenih izlaza za vanredne situacije, moraju osigurati da udaljenost između preostalih izlaza omogućava učinkovitu evakuaciju.

26.105 Pristup izlazima za vanredne situacije

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju osigurati sredstva kojima se u slučaju hitne evakuacije olakšava brzo i jednostavno kretanje svih putnika od njihova sjedala do bilo kojeg izlaza za vanredne situacije.

26.110 Oznake izlaza za vanredne situacije

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju ispuniti sljedeće uvjete:

- a) osigurati načine kojima se putnicima u zrakoplovu u slučaju hitne evakuacije olakšava uočavanje, pristup i korištenje izlaza za vanredne situacije pod svim uvjetima koji se mogu predvidjeti;
- b) osigurati načine kojima se osoblju izvan zrakoplova u slučaju hitne evakuacije olakšava uočavanje i korištenje izlaza za vanredne situacije.

26.120 Unutarnje osvjetljenje za hitne slučajeve i rad osvjetljenja u hitnim slučajevima

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju osigurati da osvijetljeni znakovi za izlaz, opće osvjetljenje kabine i područja za izlaz, te podno osvjetljenje izlaznog puta budu uvijek upotrebljivi, kako bi se u slučaju hitne evakuacije olakšalo pronalaženje izlaza i omogućilo kretanje putnika prema izlazima.

26.150 Unutrašnjost zrakoplova

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju ispuniti sljedeće uvjete:

- a) svi materijali i oprema koji se koriste u odjeljcima za posadu i putnike moraju imati goriva svojstva koja minimiziraju efekte požara i moraju omogućiti osiguravanje uvjeta za preživljavanje u putničkoj kabini u vremenu potrebnom za evakuaciju;
- b) zabrana pušenja mora biti adekvatno označena;
- c) spremnici za odlaganje otpadaka moraju spriječiti širenje vatre izvan spremnika; ti spremnici moraju imati oznake zabrane odlaganja materijala vezanih za pušenje.

26.155 Gorivost zaštitnog materijala u odjeljku za teret

Operateri velikih zrakoplova, s certifikatom tipa dobivenim nakon 1. siječnja 1958, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju osigurati da je zaštitni materijal klase C ili D odjeljaka za teret izrađen od materijala koji adekvatno sprječavaju da vatra u tom odjeljku ne dovede u opasnost zrakoplov ili putnike.

26.160 Zaštita od požara u sanitarnom čvoru

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu s najvećim operativnim brojem putničkih sjedala većim od 19, moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

Sanitarni čvorovi moraju biti opremljeni:

- a) sredstvima za otkrivanje dima;
- b) sredstvima za automatsko gašenje vatre u svakom spremniku za odlaganje otpadaka.

26.200 Zvučno upozorenje za stajni trap

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju osigurati da je zrakoplov opremljen odgovarajućim uređajem sa zvučnim upozorenjem za stajni trap, kako bi se značajno smanjila vjerojatnost slijetanja s nenamjerno uvučenim stajnim trapom.

26.250 Sustavi za rad vrata odjeljka pilotske kabine – jedna osoba onespobljena

Operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu moraju osigurati da sustavi za rad vrata pilotske kabine, kada su ugrađeni, imaju alternativnu mogućnost otvaranja,

kako bi se članovima kabinske posade omogućio pristup pilotskoj kabini u slučaju onesposobljenosti jednog člana letačke posade.